

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Кенто почт. шл. 504-060.
143.322.
Адреса для телеграм:
„Діло“, Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед-полуднем.
Рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРИЮ:
Місячно 5-00 зод.
Чвертьрічно 15-00 „
Піврічно 30-00 „
Річно 60-00 „

ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 долар, фран-
ції, Голландії, Бельгії 20 фр.
фр., Чехословаччині 30 ч. н.
— в усіх прочих ирах по
750 зод.

Телеф. Редакції: 229-41.
Друкарні: 329-26.

В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Гострий протест Ватикану проти масакри священників і палення церков.

ЧІТКА ДЕЛЬ ВАТИКАНО. ПАТ. „Осерваторе Романо“ пише: Апостольська Столиця не залишає енергійно заперестувати проти варварських убивств священників у Мадриді і Барселоні, які не мають нічого спільного з політикою. Апостольська Столиця не могла інакше поступити в огляду на постійне нищення і палення цер-

ков, профанації гробів і тлілих останків померлих. Всі чесні люди сподіваються, що мадридський уряд припинить жалюгідні свідчення або бодяг прилюдно висловити спочування в огляду на акцію богохульства і відмежується від справників, які відповідають за цю акцію.

До боротьби з большевизмом в Іспанії.

Протест найбільшого іспанського письменника філософа М. де Унамуну.

ПАРИЖ. К. А. П. Французька преса живо обговорює заяву відомого іспанського письменника і філософа Мігуеля де Унамуну, одного з найважливіших оборонців республіканського руху в Іспанії та оборонців демократичної системи. Унамуно у своїй заяві гостро осуджує все те, що тепер діється в його батьківщині. Обурюється, що гасла й ідеали, які ширли по упадку монархії завзяті демократи, до яких він сам належав, потоптав крайній радикалізм, що межує з анархією. Тепер іде про-

оборону західної цивілізації, яка є у великій небезпеці. Не зважаючи на свій поважний вік заявляю, що стаю в ряди армії національної оборони проти офіційного большевизму. Поворюю, що треба рятувати християнську цивілізацію, якій загрожує загибля.

По оголошенні цієї заяви від двох днів кружляє поголоска, що червона влада в кожній свіданій може арештувати старого філософа і республіканця.

Мадрид мусить упасти.

АРМІЯ В РОЛІ ХІРУРГА.

ЛИССАБОНА, ПАТ. Райтер, Ген. Франко, вожд іспанських повстанців, заявив, що на випадок перемоги повстанців, в Іспанії запанує корпоративний устрій на зразок Португалії, Італії та Німеччини. Армія відіграє ролі хірурга, який хоче врятувати життя Іспанії. Військова диктатура буде так довго тривати, як це буде konieczно.

МАДРИД УПАДЕ.

ПАРИЖ, 11. 8. ПАТ. Кореспондент Аваза розмовляв у Пампелюні з колишнім міністром справедливості в кабінеті Леру Рафаїлом Айслуном. Він докладно подає, які провінції і міста є в руках повстанців, а які в руках урядових військ. Севілья, Кордоба і Малага творять окремі фронти. Крім того є дві анклавні: урядова на захід від Овієдо і повстанців довкола Гравати. Звідкіль розпочнеться переможний наступ тяжко сказати, бо це військова тайна генералів Моли і Франка. На каталонському фронті ген. Хіль Хусто старається вдержати свої позиції. На фронті провінції Кіопускоа три колонні повстанчих військ мусять боротися з гірниками Астурії і на жаль з баскійцями. Міста Сан Себастьян не мусять здобути перед вирішною битвою. Війська під проводом ген. Понте боронять Сомосієрри і Гвадарами і вони виграють війну. На півдні кермує військом особисто ген. Франко. Він має найкраще військо. Після здобуття м. Бадахос Мадрид оточують з трьох боків. Якщо уряд ще тоді рішиться боронити столицю, на Мадрид наступатимуть з усіх боків і він мусить упасти. Генерали повстанців зроблять усе, щоб війна скінчилася з можливо найменшою кількістю жертв.

ЧЛЕНИ УРЯДУ ВТІКАЮТЬ З МАДРИДУ

СЕВІЛЛЯ, 11. 8. ПАТ. Ген. Кієно де Льяно заявив: Сім міністрів мадридського уряду втікало до Валенсії, щоб відплисти кораблем.

СТРІЛЯНИНА У МАДРИДІ.

ВАШИНГТОН, 11. 8. ПАТ. Державний департамент дістав відомості від шарже д'афер у Мадриді: Положення у столиці дуже грізне. Невдало американської амбасаді чути стрілянину. Останніх 20 американців втікали до Валенсії, де всіли на корабель „Кінесі“.

КОМУНІСТИ ВТІКАЮТЬ ДО ПОРТУГАЛІЇ.

ЛИССАБОНА, 11. 8. ПАТ. Літаки повстанців бомбардували вчора Бадахос. Між „червоною міліцією“ вибухла паніка. Багато міліціантів утікло до Португалії, де їх негайно роззбройли та інтернували. Радіостанція Бургос повідомляє, що повстанці заняли м. Монтіхо між Меріда і Бадахос.

РОЗСТРІЛЯЛИ ТОВАРИША ПРЕЗ. АЗАНИ.

ПАРИЖ, 1. 8. ПАТ. Надійшли вістки, що червона міліція розстріляла у Мадриді колишнього міністра внутрішніх справ у двох перших республіканських урядах, Мігуеля Мавру, який був соціал-демократичним діячем і товаришем теперішнього през. Азани.

РОЗСТРІЛЯЛИ 4-ох АРГЕНТИНЦІВ

БУЕНОС АЙРЕС, 11. 8. ПАТ. Аргентинський уряд дістав вістку від свого амбасадора у Мадриді, що там розстріляли 4-ох громадян Аргентини. Проти цього амбасадор зголосив новий протест перед іспанським урядом.

21 ЛІТАКІВ ДЛЯ ПОВСТАНЦІВ.

ТАНЖЕР, 11. 8. ПАТ. Штаб повстанчих військ potwierдив вістку, що до Тетуану прилетіло вчора 21 літаків, підкреслюючи, що це іспанські апарати. У бюрох штабу запримітали кількох цивільних німців, а на вулицях міста багато вояків-тубильців. Всі прикордонні станції вміщено, ревізії загострені.

САН СЕБАСТІАН БЕЗ ВОДИ.

БАЙОН, 11. 8. ПАТ. Потверджується вістка, що повстанці позбавили Сан Себастьян джерельної води.

ОКУПАЦІЯ ПАЛАТИ ЕСПАНСЬКОЇ АМБАСАДИ.

РИМ, 11. 8. Увесь персонал іспанської амбасаді при італійському уряді з амбасадором де Сарсер подався до димісії. Тому мадридський уряд вислав до Риму як шарже д'афер дотеперішнього посла у Берліні де Агуїнага. По приїзді до Риму де Агуїнага не міг дістатися до палати амбасаді, бо її обсадив персонал амбасаді, який подався до димісії. Палату бережуть італійські карабієри.

НЕЧУВАНІ ЗВІРСТВА ЕСПАНСЬКИХ КОМУНІСТІВ.

БАРСЕЛЬОНА, 11. 8. ПАТ. На основі числа трупів, що їх привезли до трупарень поодиноких шпиталів, обчислюють, що іспанські комуністи розстріляли минулого тижня 300 своїх політичних противників.

ПАРИЖ, 11. 8. ПАТ. По битві під Констанцією, в якій повстанці розбили червону міліцію, комуністи перед своєю втечею вимкнули в копальні 250 арештованих і вибухом динаміту закрили копальню, під завалинами якої згинали всі арештовані.

В м. Льора Дельорія повстанці знайшли на вулицях 187 убитих чоловіків і жінок. Костели переповнені трупами розстріляних. У м. Бадахос розстріляла міліція 195 осіб.

НОВА КНИЖКА БІБЛІОТЕКИ „ДІЛО“.
БІЛЬЗЯК

Чародійна шкіра

Переклад Василія Софронюка.

ЦІНА 250 ЗОЛ., З ПОЧТОВОЮ ОПЛАТОЮ 300 ЗОЛ.

„Це знаменитий модерний твір, написаний з великою силою та смаком, на межі між пейзажним і страхотливим... Про цю книжку можна сказати багато доброго“.

Гете, 11. жовтня 1831 р.

Трагедія меншин.

Як каталонці і баски попали під червоні прапори?

Львів, 11. серпня 1936.

Українське громадянство з опрацюванням нагдуванням глядить на каталонців і басків, що у теперішній іспанській домашній війні проливають кров за „дегальний“, чи пак большевицький мадридський уряд. Не хочемо розглядати теоретичного питання, чи іспанські меншини мають обов'язок підпорядковувати свої національні інтереси таким міжнародним, як оборона культурної християнської Європи перед комуністичним варварством. Пригадуваймося тільки, чи шлях співпраці в комуністичній справі веде до здійснення їхніх національних ідеалів.

Що завело каталонських самостійників і навіть баскських католиків під червоні прапори та чи вина лише по їхньому боці?

Кожний націоналізм змагає до того, щоб зробити державу якнайбільш внутрішньою. Колиж держава з огляду на свій національний склад виявляє сильні внутрішні розбіжності, націоналізм панівної нації всіма засобами намагється їх усунути — часто шляхом насильної, механічної нівеляції. За прикладами нам не далеко шукати. Так воно було і в Іспанії. Не дивно, що супроти цього налії іспанських меншин зверталися до більш ліберального центрального та лівого табору. У парламентарному устрою можливо зберігти конституційні волюнтаризми, а то й поширити їх, а проти „сильної руки“ немає до кого віджикуватися. Крім того націоналізм більшості має в диктатурі грізну зброю проти всяких відосередкових течій, проти яких демократія, при своєму традиційному лібералізмі та гуманності, не може уживати таких радикальних засобів.

Довгий час дійсність potwierджувала таку міркування. Перша іспанська революція дала Каталонії автономію і виданила на денний порядок питання автономії для баскських провінцій. Друга революція — якою слід уважати останні вибори, що дали більшість „модерному фронтові“ і були початком теперішньої трагедії — воскресила каталонську автономію хоча в доволі скромних розмірах, які розчарували каталонських патріотів. Вона виданила теж знову справу автономного статуту баскських провінцій і Галісії. Навпаки правниці кількох разів лише була при владі, приносила гість меншин. Сузною згадують каталонці диктатуру Прімо де Рівери, якого первісно навіть підтримували. Диктатор, дарма, що сам „genta Catalonius, natione Espanus“, злікадував каталонську самоуправу т. зв. Манкомуніту. Так само, коли молода іспанська республіка звійшла на шлях стабілізації, коли верх взяла правниця, вернувся знову гострий централізаційний курс: баскських націоналістів почали переслідувати, патріотично наставлені баскські посядники попали до в'язниці за те, що твердо обстоювали волюнтаризм своїх громад. Ще болюніше відчували „сильну руку“ іспанської правниці каталонці. Коли автономний уряд Каталонії побачив, що в Мадриді до влади доходить пра-

лі, централістичні елементи, він пробував пірвати зв'язок з Іспанією революційним шляхом у жовтні 1934 р. Але еспанське військо відразу розбило дрібні, невиншклені збройні сили Каталонії. Автономний уряд попав до в'язниці, диктаторську владу над Каталонією переняв еспанський генерал. З каталонської автономії не залишилося ні сліду.

Автор цих рядків мав у руках протест проти ліквідації каталонської автономії та реакції, що після того відбувалася. Протест був підписаний каталонськими інтелектуалістами, друкований шпінрографом на скромному папері та ще більш скромно, неспішно зредагований. Ясна річ, що доля того протесту була подібна до долі всіх українських чи грузинських покликів „до культурного світу“. Культурний світ має покищо багато інших клопотів і санкціонує всі мажоритарні акти, якщо лиш стоїть за ними — сила.

Виходило, що від правої Іспанії нічого ждати іберійським меншинам, що консолідація Іспанії виключає заспокоєння їхніх національних домагань; залишалася лише орієнтація на центр і на лівницю. На жаль, теперішній етап

змагань еспанських меншин припадає на час, коли центр розлітається під натиском обох крайніх криїв. Як потапаючий, що хапається Британія, зв'язали себе каталонці та баски з еспанською лівницею.

Каталонські кола зясували собі, як небезпечний такий мезаліанс. Коли після смерті Лопія каталонської автономії полк Масіа, чужинці висловлювали співчуття знайомим каталонцям, могли почути такий погляд: „Без сумніву, Масіа дуже заслужена людина, але найбільшу прислугу зробив він Каталонії змиривши з еспанським марксизмом, він занатастив її“.

Майбутнє потвердило таку критичну оцінку. Лівниця, з якою зв'язали себе баски і каталонці, це не були колишні помірковані соціалісти, аби не були колишні помірковані соціалісти, лише нинішня „опозиція його маєстату“, лише нинішній людський фронт. Як і по інших краях, збанкрутований через свою шалену бездіяльність соціалізм шораз сильніше орієнтувався на червоний Рим, а каталонці й баски волювалися за ним, доки не довелися в ряди „людової міліції“, що нині в огні та крові топить християнську Іспанію.

(гал.).

П о ж а д 80 літ

існує славний німецький родинний журнал „GARTENLAUBE“.

Покоління читають й люблять його настроєві оповідання, його прецікні романи з ілюстраціями. Жінки і дітвора часто шукають у ньому ради при хатнім господарстві і в кухні, крапляють, гачкують на підставі його оживленої частини моди. Нині є він ще живіший і більш змістовий як давніше. „GARTENLAUBE“ є у всіх книгарнях і крамницях із часописами. Ціна 1 прим. тільки 23 феніксів.

Люди й хліб у ССРСР.

По кампанії за збільшенням худоби прийшла кампанія за збільшенням людності. Цей порядок „кампаній“ зовсім не значить, що хліборобство ССРСР має досить збіжжя вже не тільки для населення, а й для худоби. Зовсім ні, на хлібнім фронті властиво без війни, але населенню суворо наказано множитись. За перевертання вагітності ватрожують лікарів карі до 4 років в'язниці. Зате за кожну сьому дитину жінка дістає 2000 руб. нагороду виплати п'яти років. Розвід утруднено за перший платиться 100 руб. замість 3 руб., за другий 300, за третій навіть 500 руб. Поважно збільшено адміністративні, а ще більше карі за їх несплату. Видано свиту описку указів про поліпшення умови дозгогу та одягання немовлят. А полатим „Ізв.“ повідомляють з Донбасу, що дітей робітників у закоронках годують так але, що батьки мають забирати в'язи дітей, хоч і самі очевидно їсти мають небагато. Тимчасом упрямі закоронки видає тисячі на улаштування більшешнських свят. А становище селянських дітей, як відомо, без порівняння гірше як робітничих.

Що збільшення населення ССРСР може відбутися лише в пері ві проотом голоду, знають чужою і самі кремлівські можновладці. На конгресі тректористів у грудні минулого року Сталін між іншим казав: „Ми збираємо в цій році 6 і пів мільярдів пудів збіжжя. Цього року цілком вистарчає щоб прогодувати населення та поробити резерви. В старі часи, перед революцією, наша країна збирала 4—5 мільярдів пудів збіжжя. Чи цього вистарчало, чи ні, це вже питання інше“. Але коли Сталін не був звичайним дмагогом, він міг би легко обрахувати, що коли 5 мільярдів не вистарчало на тодішнє населення, що мало 120 мільйонів, то й на теперішнє з 160 мільйонами душ 6 і пів мільярдів пуд. збіжжя може вистарчити ще менше. Оскільки світові обчислення відповідають дійсному стану, це вже звичайно питання інше. Скільки збіжжя в державі обчислювали, коли воно було ще на полі, а про описі більшешнських життя на Україні самі „Ізв.“ писали що в областях Дніпро-Петровській та Одеській, на Північній Кавказі та в Азовсько-Чорноморському Краї, як і в інших частинах України життя переселено дуже надбайливо, що частина скошеного збіжжя лишилась під дощем навіть неповназана. А коли уряд зажадав, щоб зерно постачали просто зліди монотонно, то колхозники віддавали його в 30, 40, а навіть 50 проц. сміття. Так писала світова преса з початком серпня минулого року.

В цій році Сталін наказав зібрати що найменше 7 до 8 мільярдів пудів збіжжя. І його напевне зберуть... на папері.

А тимчасом між колхозниками та окупанційною владою на Україні розпочалась анною відсека боротьба за збіжжя. Московський уряд намагається витиснути з України можливо скорше й можливо більше збіжжя, а селяни борються, намагаючись витримати його можливо довше, а тим самим і можливо більше. Колхозники ставляться до хліборобських машин дуже неохоче, коли тимчасом уряд виплатив моторно-тракторним станціям в минулому році 1.600.000.000 руб., а скільки виплатить в цій році, ще невідомо. „Ізвестія“ з 30. липня ц. р. пишуть: „Передусім треба означити негастарчальну якість життя в багатьох краях та областях. На Україні на останній місяці по роботі комбайнів стоять харківська та донецька області, де по обчисленнях до 20. липня припадає по 80 гект. на комбайн. Дуже але справились також і харківська область та Київська область“.

Рікниція між кількістю скошеного та вимолоченого збіжжя дуже велика, особливо на Україні та на Північній Кавказі. Україна наприклад вискошила вже 12.214 тис. гект., а вимолочено збіжжя лише з 4.435 тис. гект. Невдоволено переводять молочення також Кавказ, Білорусь, Курщина та Вороніжчина. Мале темпо молочення офіційно пояснюють тим, що селяни виконують але червону постанову ЦК, яка наказує розпочинати молочення 3—5 днів після початку косовиці.

В численних районах не дбають про збір збіжжя, як це показують відомості, що в багатьох випадках на полі лишається неабаром 1,5 до 2 сотнів збіжжя на гектар. З огляду на те, що в ССРСР навіть на Україні більше як 12 сотн. з

Швайцарія проти комуністів.

Світова боротьба між комунізмом та націоналізмом, яка в деяких державах прийняла дуже гострі форми, помічається в останніх часах і в тихій, культурній Швайцарії. Заколот, який комуністи вносять у громадське життя та засадничу відразу швайцарців до всяких диктатур, привели до того, що федеральний парламент прийняв проект закону, який має поставити комуністичну партію поза законом. Як тільки

гектару не збирають, можна бачити, які поправки треба буде поробити до совітських звітів про урожай цього року.

Варто також звернути увагу на те, що звіти совітської преси про боротьбу селянства проти совітської влади сходять майже виключно з опису поневолених націй — України, Білорусь, Північного Кавказу, Казахстану і т. д. Московська влада намагається, як бачимо, витиснути збіжжя з селянства поневолених націй, найскорше й найбільше. І в цій боротьбі гине поважна частина збіжжя, яке могло б урятувати сотні тисяч населення від голоду. Зайвий раз совладає дав доказ, що земля на землях поневолених націй триватиме доти, поки вони не увільняться з московської неволі.

М. Демко.

З польської преси.

„ІКЦ у ролі спеца від Лемківщини і Нар. Дому.“

„ІКЦ“ знову шалів. Немає дива, щоб не було однієї з двох заміток чи статей з грубесними наголосками, які нацьковують польське громадянство і уряд проти українців. Що діяти: пп. редактори „ІКЦ“ належать до тої категорії джентельменів, які знають моральні гамулиці тільки сувороти сильних і вміють тільки сильним — коритися, а супроти слабих розперезані „до всу“. Тимчасом українці не мають навіть стільки сили, що лемківський сенат, якого редакція того зоологічного часопису мерція переросла, коли річ йшла про... рятівання дебіту. Там, де тієї газети не просять втрату дебіту, там де вона може безкарно обрикувати й виписувати останні вісентинці там „ІКЦ“ недосяжний.

Недільне число „ІКЦ“ дає на це пророчистий доказ. Маємо в ньому аж дві квітки. Одна з них, це ціла стаття, з субтитрами, ілюстрацією (вигляд Симона) і всією антомою тієї газети технічною бомбастикою. Стаття має крикливий наголовок „Українська диверсія на Лемківщині“. Якійсь Казімерж Павлевскі, який „вже давніше цікавився лемківськими справами“, переповідає свою роємову в потяві з якимось місцевим адміністративним достоянником. Та роємова гідна „ІКЦ“ і його злетчиків і чудово свідчить про рівень лемківських адміністраторів. Отож товариш подорожні п. Півневокого оповідає йому, які страхіння діються на Лемківщині: польські впливи те ширяться, вате „українська агітація не припинюється“. Тереном тієї „агітації“ стала Лемківщина від 1920 року:

„Опожні лемки довідувалися раптом, що вони українці! Тож то був скандал!“

Сам п. Казімерж Павлевскі також заскочений тим „скандалом“: „Як то — питається він — звідки тут українці? Адже лемки, згідно з етно-

ки відповідний закон аступить в силу, комуністи мають бути видалені з усіх державних посад, а також позбавлені права учительської праці, навіть в приватних установах. Передуючи біді, більшість комуністів залучається до соціалістів, що незабаром може зробити соціалістичну партію знову найдужчою у парламенті“.

графічними дослідженнями наших етнографів, а зокрем руських гуртів, висуванням найдачі на захід“.

У висліді роємови таких двої істотностей подорожних, які поплинувшись і на науку і на свідки державної адміністрації, автор статті має обурений: „у Польщі нема місця на диверсії“. І т. д., і т. д., тихих теренів на дві сторони галицької лінії.

Цікаво, що сказавши всі ті журіфакції, сказав би так хтось виписав репортаж з подорожі в Шляську чи з посеред кашубів і зикрикував на

18. Зол. ДЗЕРКАЛО у фабриці М. ВІН
ШЛІФОВАНЕ 50 x 100 мм. у Ягеллонській
Тел. 1544.

вовано: „який скандал — кашуби раптом дідалися, що вони поляки! Чому п. Павлевскі обурюється на лемків, що вони ведуть „лімківську агітацію“ напр. серед — баварців“.

Таке саме „фехове“ значення справи висказує лемківський кореспондент „ІКЦ“ п. (Х) у листі „Чи Народний Дім стане твердим союзником українства?“ Як на авторитетне джерело своєї інформації посилається п. (Х) на комуністичний „Землю і Волю“, що пошла в панаку з уяви й можливість, що Народний Дім перестав бути твердим союзником українства. Зокрем лемківський кореспондент „ІКЦ“ приймає за добру совість і підтримує такі аргументи, як — мова — про відбавлення москвофілам Нар. Дому було „дурним правом власності“ та мовить „яку совість опінію“, щоб „польськими руками не будувати нової твердині воюючого українства“.

Яка безмежна щедабність, подумавши і зирнувши цією „Землю і Волю“, москвофілською болячкою рептильця, що достаточне джерело кудоси кореспондента, який на цій підставі обманює

тільки прикладну опінію, що не орієнтується у справі. Чи не краще було обурюватися, що „польські руки“ кльканицять літ утримуються твердині москвофільства, що кльканицять літ український народ освабавлений своєю власністю, яка стала домою малої клькани, що використовувалися для суто політичних цілей, які не мають нічого опільного ані в культурі, ані до бром народу.

Одинокий здоровий і відживачий напиток

ПАСТЕРИЗОВАНЕ МОЛОКО „МАСЛОСОЮЗУ“.

Конгрес східних студентів в Італії.

В Болонії, як повідомляє Офіор, відбувся під головуванням відомого вченого, королівського академіка проф. Формікі, перший конгрес студентів із Сходу. Відкриваючи конгрес, голова зазначив, що Італія через своє положення в Середземному морі все була мостом, який лунув Схід з Заходом, та що привязь зі східними народами все була історичною місією Італії, місією, яка була тимчасово перервана, щоб тепер відродитися з новою силою. Ця традиція, перервана в часі упадку Італії, була відроджена особистою працею Муссоліні, який дає про назавання тріахних зв'язків в народах Сходу. Ці зв'язки мусять йти по дині розповсюдження татинської культури та світової цивілізації і під

таким кутом треба саме розглядати абісінську экспедицію.

У конгресі взяли участь єгиптяни, китайці, араби, вірмени, сирійці, іранці, а також жиди з Палестини (на жаль українці не додумалися взяти участь у цій міжнародній маніфестації) і дебати велися над необхідністю скористати з допомоги Італії для нав'язання постійного обміну культурними цінностями поміж Сходом та Заходом. Конгрес вислав привітальні телеграми і подякою за прийняття на адресу короля та Муссоліні. Подібні конгреси мають відбуватися щороку і будуть правдоподібно притягати все нові народи.

Доля учителів-заточенців.

У зв'язку з вступною статтею в „Ділі“ (з 7. ч. м.) „За поправу долі учителів-заточенців“, дістаємо зворушливого листа, в якому читаємо м. ін. таке:

„Сердечно дякую за статтю поміщену в „Ділі“ в обороні заточеного учительства, дякую тим більше, що Ваїмпа Поміч Українського Вчительства такими справами перестала зовсім цікавитися. Читачи статті ледше тут стає чоловіком, бо в той спосіб відгукуємо, що наші брати-земляки не перестали уважати нас відрубаними від шия галузками, нікому до нічого непридатними. Гадаю, що таку глибоку вдячність за добре слово відчув і подумав кожний заточений учитель-українець.“

Мене тут перенесли в 1933 р. без ніякого слідства та процесу, без ніякої дисциплінари. Причиною перенесення було фальшиво те, що я не хотів удержувати товариських зносин з поліціантами з місцевого posterуку. Зате вони доносили на мене неможливі вигадки, наслідком чого треба було йти... (пропускаємо місцевість з уваги на безпеку автора листа — прим. Ред.). Мене перенесли по 25-тих роках служби і розлучили з родиною, в якій і досі не можу ввійти під одним дахом.

До тутешніх обставин ані в школі ані в промисловості привикнути не можу. Діти тутешні зовсім інші ніж наші — мені годі зрозуміти їх душу. І я не в змозі користі для нихньої справи, коли українська дитина дістає польського вчителя (як тільки) який її не розуміє, а польська дитина — українського?!

Дуже прошу написати ще в „Ділі“, щоб нам дали право святкувати наші свята, бо таке право мають і жовіри у війську і в'язні в тюрмах, а ми заточенці його не маємо. Нам вільно святкувати лише Великдень і Різдво, хоч польська конституція заповідає свободне виконання релігійних практик для вірних католицьких обрядів.

Говориться, що Ва. П. У. В. вживає заходів, щоб заточенці могли вернутися на свою землю, але коли я спитав про це одного з наших діячів учителів, то почув відповідь, що старші віком учителі мусять вже вимирати на чужині, бо вони вже за старі, щоб вертатися. Просимо подумати, як заболіло в чоловіка серце, коли почув „де твоя куме сила!“

Мексик перед фашистівським переворотом.

МЕКСИКА, 11. 8. ПАТ. Кружляють чутки, що під впливом єспанських подій фашистська організація „золотих сорочок“ приготувала державний переворот. В її доміції надано листу складок від закордонних промисловців. Лівація організує для

оборони відділи робітничої міліції. Переворот мав би вибухнути під кінець серпня, тому на 15. ч. м. генеральна конфедерація праці планує демонстраційний генеральний страйк.

Ген. Гамелен виїхав до Польщі.

ПАРИЖ, 11. 8. ПАТ. Ген. Гамелен, шеф французького ген. штабу і заступник президента най-

вищої воєнної ради, виїхав до Варшави з двома старшинами.

Нині і завтра у Великому Театрі превесела комедія „Лакі Презесова“ Генненена та Вебера.

Проти комунізму і партійництва.

Промова грецького диктатора.

АТЕНИ, 11. 8. У промові, виголошеній через радіо, прем'єр Метаксас заявив: Нарід повинен бути вдячний королеві за це, що проголошуючи диктатуру, звільнив Грецію від тиранії проти державних елементів та партій, що обмежували волю народу. Треба приготуватися до жертв для добра батьківщини, щоб заповнити її лад.

та щасливе майбутнє і новий розцвіт грецької культури. Віримо в успіх і доведемо почате діло до кінця, долаючи всякий спротив у зародку.

АРЕШТУВАННЯ КОМУНІСТІВ.

АТЕНИ, 11. 8. ПАТ. Офіційно повідомляють, що від проголошення воєнного стану арештовано в Атонах 36-ох комуністів.

ПЕТЕР ФАБРИЦЮС

Ірхові рукавички.

— Я ще не бачила більше безсоромних музичан на літвиці, як тепер! — заявила Маргарета, антично розоложившись у лежанку. — Вони думають, що флірт вилежить до відпочинку, як свіже повітря, тепла вода в лазничці та є вставлений у цівку цілоденного удержання.

Вона лежала на ботинковій своїй осиянній кімнаті, біля подруги Марцелі. Марцелія слухала радіо цієї цікавої теми, нащуривши очі за зеленими окулярами.

— Це ще дурниця — дільлася думками Маргарета — найгірше, що всі вони подібні до себе, як аґа одної серії. На перший погляд здається, що всі вони мудрі, дотепні, елегантні з доброю поведінкою і що мають найкращі знайомості. Говорять жінкам все однакові гарні словечка й имовують їм бистроту думки, а заки ти на те прийдеш, що все тільки блуф і обман, відпустка кінчиться, і ти проведеш фері з нецікавим типом, до цього ще дозвонити, який вичитав усі свої афоризми в Оскара Уальда.

По короткій надумі почала вона далі говорити.

— Іноді допомагають нам дрібниці, тільки треба вміти їх використати. Одного разу я мала щастя зараз другого дня по приїзді згубити свою рукавичку.

— Щастя?

— Хвилинку уваги! За порадою готельного портьєра уложила я таке оголошення: „Вчора вгублено білу, ірхову рукавичку по дрові з корабля до парку. Хто найшов би цю рукавичку, зовільніть викласти її в портьєрну кімнату „Вікторія“.

Оце оголошення зробили на однім дереві в алеї. Ще того самого дня прийшов один молодий чоловік, що прочитав оголошення, перешукав докладно цілу дорогу і найшов рукавичку.

— Ах, зворушлива заповідність!

— Ех, не знаєш ти людей! Чогож доказує ця заповідність? Дрібничковости і педантерії. Він був напевно урядничиною в якійсь малій підприємстві. В кожнім разі — не для мене. За півдню годину пізніше прийшов молодіць ч. 2 і приніс мені рукавичку.

— Адже її вже найшов цей педант.

— Так. Але ч. 2 прочитав оголошення і прийшов до висновку, що це я сама спричинила згубу. Тому, що я припала йому до вуходів ще попереднього дня, рішився він по нараді з товаришами, використати загоду познайомитися зі мною.

Отже він купив пару рукавичок і приніс мені одну.

— Чудесно! Музичани з дотепом!

— В кожнім разі на цілу класу ліпший від попереднього. Не дурний, бо не легко було впасти на думку, що це я сама є винувницею згуби. Думка, купити пару рукавичок доказує безсумніву оригінальність, яку я в мужчину люблю. Вкінці міг рішитися на таку витрату, бо ірхові рукавички не такі дуже дорогі. Але...

— Якеш тут це: але? — глиннула Марцелія цікаво зпоза зелених окулярів.

— Це „але“ криється в тім, що він привчався відразу до купівлі рукавичок. Він підтверкнув жертву, якої я не вимагала. Це ще нічого. Треба бути добрим психологом! Йому адалалося, що він відразу зацікавив мене своєю поведінкою і вміє відгадувати мої думки. А я не могла йому відразу виявити, що мені його цілком подобається і я принала його холодно з іронічною усмішкою. Це його

так розівняло, що він негайно зегніваний попрацював. Я мала враження, що він хотів таким чином перевести на мені інвестицію капіталу. По кількох хвилинах прийшов третій.

— Отже ще один, що впав на думку купити рукавичку?

— Він намагався переконати мене, що він її знайшов. Але я ще не вважала на голову! Його попередник лишив мені праву рукавичку на отолі, а цей новий приніс мені ліву, такої самої барви, форми, величини і крою. Цеж було лопе, що тимтої, коли йому не вдалося експеримент, відступив у такій самій цілі другу рукавичку, можливо, що за винагородою. Бульдюного панка, що хотів мене задивувати купленою ідеєю, скинувши я за двері і забронула йому і його приятелю показуватися мені на очі. В такий спосіб я мала вже дві пари рукавичок. Це добре не замкнулися двері, за третім, як прийшов четвертий. І він намагався мене переконати, що він знайшов рукавичку і що радіє щасливому випадкові, який дозволив йому познайомитися зі мною і еручити привабливий аласинці малу згубу. Вітак додав мені рукавичку донайменше одно число меншу.

— Не до віри! — зашкікала Марцелія. — Стільки знахідників, і ніхто не припав тобі до вуходів?

— Останнього „знахідника“ я задержала — спалазла задумано Маргарета. — Я фліртувала з ним цілі фері і не жалую цього.

— Адже ти кажеш, що він приніс тобі багато меншу рукавичку від твоєї?

Маргарета усміхнулася:

— Він мав те, чого іншим не доставало: Найлиший ступінь ввічливости супроти жінок та вміє відгадати жіночу сторону.

Переклав Роман С-а.

ВЕЛИКУ ПОСЕЗОНОВУ ПРОДАЖ

УСІХ ТОВАРІВ ТЕКСТИЛЬНИХ З 40% ЗНИЖКОЮ ЦІН

улаштує фірма

„ГАЛИЦЬКИЙ МАГАЗИН НОВИН“

ЛЬВІВ,

ГАЛИЦЬКА 15.

2-2

Увага! Приймаємо чеки „Централі Товарового обороту“.

В тутешньому повіті чимало українців-учителів. Всі учительські родини, в яких чоловік і жінка є учителями, є родинами, себто чоловік працює в іншій школі, і жінка доїде. Директор, що в кожній школі є відома етатів.

Існує спеціальний олімпік в міністерства

освіти, щоб учительські родини розділені були. Тут про те не хочуть чути. Я в цій справі писав до Взаємної Помочі Українських Вчителів, але ні до нікого навіть не відіслав мені: видно тамешні великодушні мають поважніші справи на голові.

3 приводу Шематизму Лемківщини.

На днях появилася у Львові друком „Шематизм греко-католицького духовенства Апостольської Адміністрації Лемківщини 1936 р.“. Мова його така сама як у „Вістей Апостольської Адміністрації Лемківщини“.

Але цей шематизм, треба признати, є складений цікавіше від усіх дотеперішніх шематизмів наших греко-католицьких єпархій. Бо залишаючи на боці тенденційність у вступній статті „Короткий огляд історії Лемківщини“, питоми московським кругам Апостольської Адміністрації Лемківщини, треба з признанням підкреслити спробу короткого історичного нарису кожної окремої лемківської парохії; певне, не всюди є вичерпані основні джерела й література, але вже зібрання вісток, що їх зберігла місцева народна традиція, принесло велику користь для майбутніх укладачів Українського Географічного Словника. Попри те є подані згадки про культурно-освітні й економічні установи в парохії та про те, які інтелектуали вийшли з неї; по змозі світлинні церков, а навіть приходств.

Коли відмічуємо ці прикмети лемківського шематизму, то тільки з побажанням, щоб консисторії наших єпархій подбали про видання своїх шематизмів з такими історично-географічними матеріалами для кожної парохії. Адже цим можна зацікавити кожного пароха більш його парохією, поглибити його духовий зв'язок з парохіями. А мимоходом скажемо, що дотеперішні шематизми наших єпархій не все подавали вірні дані навіть про чисельний стан своїх вірних у парохіях: нерідко цілими роками чисельні дані якоїсь парохії у шематизмі не змінювалися, хоча ніхто не може собі уявити, щоб люди в парохії не вмирали, ні не родилися. Хочемо вірити, що майбутні шематизми наших греко-католицьких єпархій принесуть для кожної парохії цінний статистичний та історично-географічний матеріал; останній хоч, у таких розмірах, як це ми бачимо у лемківському шематизмі, виданому, на жаль, людьми неприхильними до національних змагань власного народу.

Др Мик. Андрусак.

ВІСТІ З ОЛІМПІЯДИ.

МІКРОФОНИ НА ОЛІМПІЙСЬКИМ СТАДІОНІ.

У оцінній кабінеті, завішений високо над залізобетонами головного олімпійського стадіону — блиснуло тричі світло. Це був старт. 30. липня почалася спеціальна авдіція „Польського Радіо“ з Берліна.

Ще ніколи в житті ніхто з радіореporterів не промовляв з такої студії. З висоти кількадесяти метрів радіореporterи дивилися на чудесну сцену, яку творив олімпійський стадіон. Унизу, на зеленому килимі майдану, окруженого червоним поясом, хорунжі на команду похилили прапори.

Кабіна, яку отримало на час Олімпіади „Польське Радіо“, чудесно надається для трансмісії, натомість багато гірша, як студія. Капітальною новинкою, яку застосували німці при укладженні цих кабінетів, є мікрофони, розміщені на довгій металевій ґрунті і завішені віями на шкіряних поясах, які адає репортери. Це дає велику користь у тому, що репортери можуть обертатися на всі сторони, не боячися, що його голос буде звучати тихіше або голосніше, так як це буває при звичайних мікрофонах. Крім цього в кожній кабінеті міститься цілий сигналізаційний апарат до ампліфікаторів, що дозволяє подавати команду про необхідність передручення цих чи інших мікрофонів, розміщених у різних місцях на стадіоні.

Кількадесять радіових реporterів майже всіх народів розгостилися в цих кабінетах „Рундфунку“ на олімпійському стадіоні. Дротами, або короткохвильними стациями їх слова ідуть до далеких, розсіяних майже по цілому світі, радіостанцій, щоб врешті дійти до голосників і слухачок радіослухачів.

Радіореporterи обходять всі майдани, оглядають всі становища, дивляться, розмовляють, нотують. Здається, що Олімпіада не могла б без них обійтися.

Радіові репортери, так як і журналісти мали тяжку службу в часі гарячих олімпійських днів. Треба з'ясувати собі справу з величезних просторів Берліна, на яких розкидані різного роду спортові терени. Сам головний стадіон, званий „спортивним полем держави“ міститься 15 км. від центра міста. Не близько також і до Грімма, де відбуваються водні змагання. Стадіон у дільниці Моабіт був місцем змагань копаного м'яча, а знова інше місце було призначене для боксу і гімнастики. Врешті є окремі тор для автомобільних змагань, на якому відбувся фінал марагонського марафону і змагань на колісних.

мельодію зрозуміли, як знавці, так і діти, в цей спосіб, як я й подумав, значить, як могутній зосібний гасло до творчих сил життя“.

ЩЕ ПРО ОЛІМПІЙСЬКИЙ БЕФШТИК.

Польський олімпійський комітет проголосив радіовий комунікат, в якому внісено, що вістка про бефштик, що його будуть змагати Нейкерд бігом на 10 км. є неправдива. З того приводу польські часописи обурюються і пишуть, що ця заява є безосновна, бо всі добре знають, що Нейкерд попраді не перебіг останньої рунди, а в тім заява самого змагуна, який до всього принається, повинна бути міродатна.

ОЛІМПІЙСЬКІ ВИСЛІДИ.

Плавання.

По легкоатлетичних змаганнях — всі цікавилися тепер плавальними змаганнями. Тут грозить жовта небезпека; японці зуміли так далеко зайти в своїх умовах, що отаки панамі води.

Гінці 4 X 200 м.

Вже в передбигу гінці 4 X 200 м. японці осаткували світовий рекорд 8:56,1 с., поправляючи свій запис світовий старий рекорд на 2 сек. 1) Німеччина, 2) Швеція, 4) Югославія, 5) Єгипет.

У другому передбигу перемогла Америка 9:10,4 с. 2) Мадяри, 3) Англія, 4) Данія, 5) Польща.

У третьому: 1) Франція 9:21,7 с., 2) Канада, 3) Бразилія.

100 м. жінок.

У фіналі 100 м. жінок перемогла 1) Местонбук (Гол.) 1:05,9 с., (рекорд), 2) Кемпел (Ам.), 3) Арентс (Нім.).

Водний м'яч

Уругвай — Голландія 1:1.

Копілка.

Польща — Латвія 28:23. Бразилія — Китай 32:14. Мексик — Єгипет 32:10. Чехословаччина — Німеччина 20:9. — Польща зайшла до фіналу.

Змагання на колісних у бігу 100 км.

На колісний біг на 100 км. розіграли змагання в дуже швидкому темпі. Переміг француз Шарпентіє в часі 1 год. 33 м. 5 с.; 2) Липаби (Фр.) 2:33,05,1. 3) Насергейт (Швейц.) 2:33,05,4. 4) Шеллер (Нім.). 5) Гольд (Анг.), 6) Доргебей (Іт.). У дружинній класифікації перемогла Франція 7 год. 39 м. 16,2 сек. (час перших трьох): 2) Швейцарія 7:39,02,1. 3) Бельгія 7:39,02,5. 4) Італія, 5) Австрія.

У бігу тандемів на 2 км. перемогла Німеччина, 2) Гольд (Анг.), 3) Франція, 4) Італія.

У бігу 1 км. на час переміг Ван Фліт (Гол.) 1:12 с., 2) Жоржет (Фр.), 3) Карш (Нім.).

Боксерські змагання.

У понеділок зачалися вже боксерські змагання. Вечірні такі:

Вага мухи: Накано (Яп.) переміг Савалатіона (Фр.) Бергманель (Норв.) Расах (Анг.).

Півсередня вага: Піттірі (Іт.) програв до манда (Мад.), Сузю (Фін.) переміг Рікейна (Яп.).

Вага мухи: Собковик (П.) змакувався Кулера (Ам.), Вага когута: Оркіз (Мекс.) переміг Ляхала (Кан.), а Барнес (Анг.) Долежала (Ч.).

Півсередня вага: Кук (Австр.) переміг Півсаранга (Пол.), Гуоконен (Фін.) Анана (Шад. АФр.), Чортск (Ш) переміг Боннета (Фр.).

Півтяжка вага: Гольм (Дан.) переміг Шаафорт (Австрія), Фок (Гол.) Вангюляна (Кит.), Гарлей (Ав) Іррера (Швейц.).

Фінали важкоатлетичних змагань.

У фіналах грецько-римського дужання перемогли: Вага когута: 1) Льорінц (Мад.), 2) Свенсон (Шв.), 3) Брендель (Нім.).

Вага пера: 1) Оркан (Тур.), 2) Рейні (Фін.), 3) Кармсон (Шв.).

Легка вага: 1) Йогансон (Шв.), 2) Швайкер (Нім.), 3) Пальотас (Мад.).

Півтяжка вага: 1) Кадік (Шв.), 2) Бретеге (Лотва), 3) Нео (Ест.).

Тяжка вага: 1) Палюсало (Фін.), 2) Ниман (Шв.), 3) Горіфшер (Нім.).

Класифікація по одобутим медалям виглядає ось так: 1) Швеція 11 т., 2) Фінляндія 7 т., 3) Естонія, 4) Німеччина, 5) 6) Мадяри, 7) Туреччина, 8) 9) Литва і Чехословаччина.

Фінали парусових змагань.

Вісімки: 1) Німеччина, 2) Італія, 3) Швеція, Норвегія.

Шістки: 1) Швейцарія, 2) Норвегія.

Категорія „Стар“: 1) Німеччина, 2) Швеція.

Олімпійські яолки: 1) Конгліан (Гол.), 2) Крогма. У загальній пунктації: 1) Німеччина 8 т., 2) Голандія, 3) Швеція.

Копаний м'яч.

Італія — Норвегія 3:0 в. о. Сензація! Хоч Перу перетерпів свій успіх, однак в 30-хвилинній догравці перемогла Італія. Отже першою дружиною, що буде змагатися у фіналі, буде Італія.

Австрія у півфіналі.

Австрія — Перу 3:0 в. о. Сензація! Хоч Перу перемогло Австрію, про участь у дальших розгрішках рішилося за зелену стіну. На змаганнях Австрія — Перу, що їх виграло Перу 4:2, частина американських глядачів вдерлася на трибуни і побивала австрійського гравця. Тому комітет рішив ці змагання укласти і визначити на повторний повторення цих змагань. Однак Перу не ставалося на гриші і суддя відсіяв повопер. Таким чином Польща грає з Австрією.

З НАШИХ ЛІТНИЦЬ.

ТАТАРІВ.

Остання залізнична станція перед Ворохтою — це Татарів. Наші громадяни чогось стороняться від нього, дарма, що не тільки не поганійший він від інших літниць у прославленій долині Прута, але — на мою думку — вибивається своєю малочисельністю на одне з перших місць у цій долині. Ніде мабуть не відчуваєте так маєстату гір, як саме в Татарові, де вони зовсім близько і тісно оточили всю оселю, здіймаючи свої залізничні верхи гігантсько високо, а буває теж доволі стрімко. Це справжні „верхи гір, що сягають вір“. Щоправда у горішній, пологішій Татарова обабіч гостинця розсілися здебільша малопринадні жидівські буди. Але коли підете у глибину бічних доріг і доріжок, то зустрінете багато естетичних будинків і комфортабельних віль, що їх побудували поборники, наріжні і далекі Варшави.

Гуцулів у кітловині вже майже нема. Вони „сидять“ вище, на схилах гір, у скромних хатинах, чи навіть бідодашніх хатинах. У житті літницького Татарова їхня роль така, як сирізь по літницях, себто: чорна робота, служба, продаж молока і ягід... Тільки, здається, двоє гуцулів залишилися зі своєю більшою власністю на долах: Михайлюк із його „Говерлею“ в жидівській аренді і Кирик з його віллею, якої кімнати він наймає у власній управі. Решта гуцулів тільки згадує, що колись їх батькам належав увесь Татарів, у якому до часу, поки не збудували залізницю до Ворохти, було всього дві жидівські родини... Сьогодні характер Татарова, так як і Яремча, Ясині й Микучини, майже наскрізь жидівський. Поселилось у ньому багато жидівських родин на постійне, а в літньому сезоні щирою заповнюють його жидівські літники. Християнських літників у Татарові небагато і за ними вітхають нечисленні християнські власники вілій і пансіонів.

Коли вийдете на високу дорогу т. зв. Божанку, що веде у половині гори Греблі, де ще найбільше гуцульських хат, розгортається перед вашими очима величава панорама цілої оселі з лискуною і кругою лентою Прута. Тоді озирнете на все те, що лізе вам зблизка в очі чи бентежить ваші думки. Перш за все на те, що в долині Татарова нашого вже небагато: дерев'яна церква при битому шляху, в якій ворохтський парох править у неділю раннім ранком Службу Божу для гуцулів, зараз побіч гарна (найкраща в Татарові) крамниця стани славіського О.С.У. Кооператив і недалеко овочарня приватника-українця Малкуша. Ось і все. Слід зазначити, що обі українські крамниці — приватна і кооперативна — ведені змало, а ченези не мають дуже численну клієнтелю. Зате нема в Татарові ніякої культурно-освітньої установи (читальня фактично неіснуюча). Нечисленні поклажі мають і вищезгадані крамниці Т.Ш.Л. і „Зайонек стшелєць“, тощо. Очевидно, є і гарний косячок, постійно відчинений також у будні для вірних.

З Татарова до Ворохти недалеко. Залізничною 10 хвилин їзди, а пішки вигідним гостинцем ява година. В долину близько є станція Женець (7 хвилин їзди), звідкіль розходяться туристичні шляхи на Хомяк і на Синяк. Взагалі з Татарова легко доступні всі найкращі гірські партії. Однак треба зазначити, що дирекція залізничної дуже недолетно складає розклади їзди: останній потяг у будні їде в долину в 6. годині вечором. Туристи, яким доведеться вийти пізніше з гір до залізничної станції (а це часто трапляється) не можуть користати вже цього дня з залізничної комунікації і мусять платити дозвіл на нічліг. Проте — такий нічліг знайти не було легко в цьому сезоні: ані в Ворохті, ані в Татарові. Нам самим довелося бути бездомними, хоч гроші були в кишені. Близько тижня чекали ми в сходовищі Т. Т. у Заросляку під Говерлею, поки вільна буде замовлена кімната в Татарові...

Наприкінці згадаємо ще дещо про назву Татарів. Оповіді нам про неї гуцул Петро Гуцук, що — не вважаючи на його 80 літ — мійний ще і бадьорий. Зустрінули ми його в неділю на дозві, коли вертався з церкви. Запиталися м. ін. про походження назви Татарів, оповів нам ось що: Колись жив тут сильний загін татарів. Мав він свій табір у лісі д' горі річки Татарівчик (тут показав він рукою на проток між Ягодиною і Стрімкою, куди пливе ця річка). Було раз так, що весь загін кудись пігнався. Тоді інші люди поставили їх підступом вибити, бо зброї не мали. Вони „слабили ліс“ (себто підрізували ліс дерев). Коли татари повернулися — пустили гуцули нічю на них дерева, що вилтак одні других валили, збиваючи татарів. Цим способом позбулися раз на все озброєних джунгів. Залишилась тільки назва. Але на зміну татарам прийшов інший народ зі сходу, який дав себе і дається зважити місцеві гуцули не гірше татар.

В. Н.—вич.

Еміграційні справи.

В СПРАВІ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ СВИДОЦТВ МОРАЛЬНОСТІ.

Еміграційний Синдикат подав до відома інтересованих, що бразилійська влада вимагає, щоб особи, які хочуть виїхати до Бразилії на сезонні візанти від своєї, мали посвідку, що ніколи не вступили проти уряду, ані проти суспільного ладу та ані з переконання комуністи. За таке свідчення моральності повинні зацікавлені клопотати через Еміграційний Синдикат, а не вносити прохання до бразилійського консулату. Бразилійський консулат заважає таке свідчення моральності швидко тоді, коли документ той буде посвідчений польською владою до Міністерства Загальних справ включно. Легалізування у бразилійському консулаті коштує 21 зол., коштом посідки польської влади відповідає нормальним стемпленням оплатам.

Залегалізований бразилійським консулатом доку-

Новий

ГОТЕЛЬ ЕВРОПЕЙСЬКИЙ

у Львові — пл. Марійська 4.

(у центрі міста)

Новітній комфорт

Покої з лазничками

Пливка тепла і зимна вода

Телефон — Центральне опгр. вання

Вінда — Просторий голь

— Ціни помірковані. —

мент треба післати до кривників у Бразилії для перевірки на португальську мову, що коштує там окола 10 зол.

ОПАКУВАННЯ БАГАЖУ ДО КАНАДИ.

Канадський департамент хліборобства видав розпорядок, що забороняє ввозити товари і багаж, опакований у старе полотно або жваві мішки. Емігранти мусять безоглядно пристосуватися до цього розпорядку. Найкраще пакувати багаж у нові і скрині, коли багаж зашита у полотно або мішки, то мусять вони бути нові і нежваві.

ГЛЯДАННЯ.

Генеральний консулат в Лівь звернувся до міністерства суспільної опіки з проханням, щоб віднайти Романа Стахуру, уродженого 27. II. 1902 р. в Коморові, що живе в останніх часах у Франції. Він виїхав мабуть до Польщі, а консулат шукає його в справі вишколової ренти. (Хто знає би його теперішню адресу, зовольте її подати до Еміграційного Синдикату у Львові вул. Вишневських 4).

„Трибуна Роботніча“
проти українських робітників.

Львівський тижневик „Трибуна Роботніча“, який орган ППС (видавець П. Ширек), фактично трибуна більшовицьких польських промататорів „молодого фронту“, у числі в 9. ц. м., у замітці під криклим заголовком „Перестережімо робітничу клясу“, „остереже“ українське робітництво Львова у зв'язку з появою летючки, підписаної організаційним комітетом, що склався з членів давнього українського робітничого товариства „Сила“ у Львові. Наводжу уривки тої „перестороги“: „Український фашизм, якого джерелом є шовіністичне УНДО відоме зі своєї діяльності на публичному терені з залякуванням різного роду у мов коштом українського робітника і селянина, кидая свої зрадничі сіті на класові робітничі організації, бажаючи розбити єдність пролетаріату та ослабити сили організованих робітників... І далі: „Хочемо виказати факти, що українське обшаринство, кляр і шовіністичні офери слухно зливаються хвилі зростаючої робітничої єдності, хочать проїхатися на націоналістичному конюку та тою самою дорогою, що єврейські блазні, розсадили робітничу силу... Після таких безличних фраз, пп. в „Трибуни Роботніча“, ядуть звичайні погрози супроти „павів зі „Сили“, щоби на власних костях не пізнали силу львівського робітника“.

Здається, що досить тих трьох уривків, щоб орієнтуватися з ним тут діло.

Загально відомо, що український робітник у Львові живе серед жахливих моральних і матеріальних злиднів. Відомо, що ніхто інший, тільки польський робітник цює та доносить працездатні, що той і той, це „русі“ — „лафдамака“. У-

країнський робітник мусить протиставитися безупинному натискові, який іде на нього, щоб він змінив обряд чи виносся до стілець. Коли зайти під увагу, що той натиск ведеться такими способами, як вічні погрози викинути оприго на вулицю з праці, чи з помешкання у сутеринах (хоч і мусить залягати з комірним!), боротьба українського робітника за збереження свого національного „я“ серед польського середовища, межує зі справжнім героїзмом. І саме цієї відважності нашого робітника ніхто не може стерпіти більшовицька „Трибуна Роботніча“.

Гурток самозванців поляків спростить нашого робітника українським фашизмом „обшаринками“ (де вони у нас?), кляр і буржуазію і пиниться на саму думку, що український робітник у Львові може відмовитися їти на штурм польсько-жидівської демагогії.

Тимчасом українське робітництво Львова об'єднане від 10-ох літ у загальній Організації українців м. Львова та у ставових товариствах „Сила“ і „Воля“. (На жаль не змогло воно скласти включно з ремісництвом своїх детових організацій, бо у цьому саме ніхто не отояв на перешкоді, як польські ремісники та робітники.). Коли тепер „Трибуна Роботніча“ дозволяє собі погрозувати фізичним терором, то це повинно викликати зовсім протилежний ефект, ніж його бажають собі польсько-жидівські більшовики: це повинно спонукувати всіх українських робітників солідарно і масово об'єднуватися у власних, українських організаціях, які не підлягають чужинським диктатам.

А. Д.

Катальонія в руках анархістів.

ПАРИЖ, 11. 8. ПАТ. З Барселони надійшли вістки, що відносини між соціалістами та комуністами з одного боку та анархістами з другого боку постійно загострюються. Побойюючись анархістів цивільна гвардія дістала приказ розброювати по менших містах, де це декше перевести, озброєні відділи анархістів. У відповідь на цей приказ анархістично-синдикалістична організація та іберійська анархістична організація видали такий наказ своїм відділам: „Стріляйте до кожного, хто хотів би вас роззброїти“. Виявилось, що анархістів годі тепер роззброїти, бо вони є найсильнішою політичною групою. Радіостанція у Севільї повідомляє, що катальонський уряд безсильний і не може вдер-

жати ладу. Від хвилини озброєння червоної міліції у Барселоні розстріляли 300 священників.

ПОВСТАНЦІ ЗДОБУЛИ ПРОВІНЦІЮ САНТАНДЕР.

ЛЕСАБОНА, 1. 8. ПАТ. Повстанці здобули місто і провінцію Сантандер.

ПОВСТАНЦІ МОБІЛІЗУЮТЬ РЕЗЕРВІСТІВ.

БУРГОС, 11. 8. ПАТ. Голова правлячого комітету повстанців ген. Кабанелас оголосив відозву про мобілізацію резервістів із 1938, 1934 і 1935 р. Від обов'язку ставитися звільнені робітники, заняті в установах, зв'язаних із обороною. Хто не ставиться, відповідатиме за те згідно з військ. законами.

ня. Зокрема незабутньою була сцена присяги, що
гуцули не слухатимуть підшефів сектарів і спе-
на палення книг суботників (у Підліснені поши-
рилась міцно секта суботників і з цього приводу
відбувалась місія). Все було гарне, зворушливе і
маломовчаче на тлі величезного лебів і високих гір-
ських масивів. Та проте вислухавши уважно про-
повіді місіонера-редеміториста, питали ми себе:
чи це справжній шлях виховання мас — с-
минати старанно наших українців і український,
запозичуючи це скрізь назвами: ми і наш (пра-
вильні) були недавно на цю тему думки Дра Ба-
риляка в „Діалі“), як теж говорити народові, що
„диної батьківщини“ нема на землі, вона — ос-
дана — с в небі? А таке було в проповіді о. місіо-
наря, що арештом була гарна думками і способом
виховання.

В. Н-вич.

МЯЧЕВІ ЗМАГАННЯ ПІД ОБСТРІЛОМ
ЛІТАКІВ.

ПОВСТАНЦІ ЗАНЯЛИ ПРОВІНЦІЮ
ЕСТРЕМАДУРУ.

НАСТУП ПОВСТАНЦІВ У ПІВНІЧНІЙ ЕСПАЇ.

ЗІСТРИЛИЛИ УРЯДОВИЙ ЛІТАК.

75

О. О. ПРИСТАЯ.

*) Shame! Dawn with him — Гамь-51! Доля з ним!

НОВИНКИ.

— Нові назви вулиць у Львові. Львівський міськрайон надав нові назви кількох вулиць.

— Позбавлені адвокатської практики.
ська адвокатська палата позбавила
ва практики д-ра Гута Розенблята і д-ра
Баруха, адвокатів з Перемишля та адво-
го апліканта Йосифа Ценгебота зі Стри-

— З причини поганої погоди Маркінове Свято на Білій Горі, заповіджене на 9. ц. м., не відбулося. Його відложено невідлужно на неділю, 16. серпня ц. р.

— Сконфіскували мільон зол. Девізова комісія одержує безвплатно звіти від надграничних митних станиць про конфіскацію чужих валют, які перебували перевезти пасажирів. Від часу встановлення митної контролю, т. зв. від 26. квітня ц. р. сконфісковано польської і чужої валюти на чотири мільйони зол. У зв'язку з тим ведуться карні дослідження проти 200 осіб за порушення девізових принципів.

— Страйк будівельних робітників у Тернополі. Після недавнього страйку цегельнянських робітників, що скінчився підвишкою платень, застрайкували 8. ц. м. в Тернополі будівельні робітники. Припинено працю по всіх більших і менших будовах. Декуди приневолено робітників залишити роботу. Позатим усюди панує спокій.

— Несчастливий попис. В Тернополі відбувся в днях 8. і 9. ц. м. попис пожежних дружин на об'єктах, де побудовано спеціальні будівлі. На одній з них, триповерховій стався нещасливий випадок. Пожежник, прив'язаний ланцюгом до полички, обірвався на височині другого поверху і впавши на землю, зломив собі хребетний стовб. На другий день він помер.

— Карі за самосуд. В апеляційному суді у Львові відбулася розправа проти Стефана Грициняка і тов. з Керниць пов. Львів, засуджених окружним судом на різні карі в'язниці за напад на вбивство Теодора Баса, якому закидали конфіденційну службу в поліції. Нападники заатакували з палками і ножами, завдаючи йому 17 ран. Трибунал затвердив кару 3-літньої в'язниці, виміреної Грицинякові, а іншим обвинувачам карі на основі амністії.

— Львівська хроніка. Перед городським судом став 25-літній Михайло Луців із Замарстинова, що вимагав від служниці Антонини Піхуляк 415 зол., обіцяючи з нею оженитися. — Самовбивство, що згинуло під колесами потягу на Клепарові під Львовом, показалося 23-літній служниця Анна Біловус, родом із Малицького пов. Городок. В останні часи вона була без заняття і жила в нужді.

— Невже чогось навчається. До бобрешького повіту приїхали два доценти рільного відділу берлінського університету, Йоахім Вігон і Рольф Берг, щоб оглянути господарські улаштування в повіті.

— Подружжя трагедія. В Луці пов. Городенка Михайло Целевич в погоні за жінкою, яка втікала від нього, впав до дому Дмитра Загірчука, і намовляв її, щоб вернулася до дому. Коли вона відмовилася, він добув багнет і кількома ударами в плечі і груди положив її трупом. Целевича арештовано.

— Стріляно зі світової війни. В Підгороді пов. Снятині кілька дітей знайшло в корчах артилерійське стрільно з часів світової війни. Діти вложили його до запазної ватри, а 13-літній Іван Снігур ще й штовхав його зі всіх боків. Тоді стрільно вибухло, а його відломки розірвали йому череву. Снігур загинув на місці.

— Судові містерії. З Вільна повідомляють, що спеціальна міністерська комісія досліджує справу тамошніх судів, окружного й апеляційного. Досі переслухано 22 суддів і прокураторів. Переслухання і слідство тривають далі.

— Краєва хроніка. В Косівщині арештовано Станіслава Зомба, що представляючись за дікаря, вилудував від людей гроші. — В Новім Селі пов. Жидачів Вацлав Вайс зробив при помочі Фр. Петрука засідку на Адольфа Кестлера, що удержував зносини з його жінкою, й застрелив його ножем на смерті. — До Криворівні пов. Косів прибула компанія саперів, щоб будувати міст на Буківці. — В Станіславові підірвав собі гордо емеритований залізничник Себастьян Сдободян, не зможучи з рідшею вижити з місячної пенсії 18 зол. — В Яворові пов. Косів 44-літній Михайло Столашук убив ножем 58-літнього сусіда Лукима Павлика під час спору за кернись. — У Стрию застріли під вікном своєї любови Роман Шуховський, підreferендар зі Львова. — В Купичках пов. Жовква обікрали церкву й кооперативу. — В Мостах Великих згоріли три доми, власність д-ра Тірка, Іар. Чайковського і Мойсея Баума. — В Деревні пов. Жовква арештовано Івана Когута, що постріляв свого брата. — Учень VII. кл. стрийської гімназії Рихард Край вирятував Маріанна Брика, Ванду Кульчицьку і Ванду Баран, що тогули під час купелі в ріці Стрий.

— Бузьки відлітають. З Катовиць повідомляють, що зі Шлеська відлетіли масово бузьки на полудне. Місцеве населення поспішно передчасний відлет бузьків можливість вчасної зими(?)

— Видержави жінку. До судової відповідальності у Варшаві потягнули зредукованого урядовця Станіслава В. за те, що видержави своєю жінку товаришеві. Оба підписали угоду, якою збільшили чоловік видержави на означений час своєму багатшому товаришеві свою жінку за 200 зол. готівкою і 300 зол. векселями. До спору прийшло, коли Станіслав В. упійнувся за сплату векселів. Тоді державець повідомив поліцію і Станіслава В. потягнуто до карної відповідальності.

— Загадочна смерть урядовця. Жінка міністерського урядовця Рачинського у Варшаві повідомила свого часу поліцію, що її чоловік відібрав собі життя. Однак після похорону Рачинського влада дістала довіроче повідомлення, що його вбито. Переведено експертизу тіла й секція виказала справді, що Рачинський загинув насильною смертю. На днях арештували Рачинську під закидом, що вона вбила свого чоловіка.

— Вибух петарди під в'язницею. Під будинком судової в'язниці в Мислових вибухла вночі петарда і вирвала із стіни брону та ушкодила мур. Крім того вилетіли всі шибці у в'язничному й судовому будинку. Здогадуються, що це діло комуністів, які хотіли продемонструвати проти в'язнення комуністичних діячів. У зв'язку з тим арештовано кілька осіб.

— Міжнародний курс публічної гігієни в Празі організує союз чехословацьких шпиталів від 29. серпня до 6. вересня ц. р. Виславатимуть ізначні представники чехословацького й закордонного світу. Учасники курсу звідують чехословацькі лікувальні і кліматичні місцевості, більші шпитали, медичні установи і т. п.

— Японці проти латинки. Японський уряд відкинув проект латинізації японського письма, яку приготувала спеціальна комісія з предложив міністер освіти. Нема ніяких виглядів, щоб цей проект перейшов, бо не тільки члени уряду, але й вся преса та публічна думка поставились до нього неприхильно.

— Краше пізно ніж ніколи. Відома російська анархістка Ема Гольдман, знава українцям через свою ролу в процесі Шварцбарта, коли вона робила агітацію в лівих колах на користь більшовиків і проти українців, виступила, як повідомляє Офіор, в американській пресі з протибільшовицькими реверсіями. В низці статей авторка доводить, що є давно відомо кожному, а саме, що більшовики обдурили весь світ, що вони є імперіалісти та ніякі демократи. Але з того вона не виводить висновку, що так довго була дурна, а навпаки думає, що лише вона та Троцький є справжні демократи і мусять керувати світом. Шкода, що не кличе до компанії і Шварцбарта.

— Дві молоді доглядачки жертвою еспанських воєн. Французька преса з обуренням описує факт звірського вбивства, якого допустилися червоноармійці на двох молодих французьких доглядачках, що в приватному шпиталі в Сан Себастьяні опікувалися раненими. Добувшись до шпиталу, воїни від порога спрямували кріси до дівчат і застрілили їх на місці.

— Перший місіонар на бігуні. В 1935 р. вирушив о. Генрі із чина Облатів здобувати північний бігун у супроводі кільканадцять ескімосів. Після цілорічної мандрівки дійшов недавно до мети. Це перший священник, що появився на бігуні.

— Щастя без культури. В південній частині Тихого океану знаходиться архіпелаг Трістан да Кунга, що складається з трьох найбільших островів і кільканадцять маленьких скалистих островців. Люди живуть тільки на островах більших, що не перевищують простору 100 кв. км. Є це переважно втікачі з різних країв, що схоронилися тут перед світовим гамором і різномісними благами культури. Їх небагато, 169 осіб, з того 93 чоловіки і 46 жінок. Вони не знають грошей, ні судів, ні в'язниць. Живуть серед гарної природи й почувуються щасливими.

— Мешканці Олімпійської Оселі під доброю опікою. Певне всі знають, що кожна група спортсменів має в Олімпійській Оселі свого власного гошаря. Він добає про це, щоб кожна приписана страва була вірно зберігана. Однак не всі знають, що олімпійський комітет клопотався також про рід мила, якого вживають в Олімпійській Оселі. Про дрібничкове пригнітування кожної річки доводить факт, що виробляло мило, яке не подразнює шкіри і робить її свіжою і еластичною. Загально відомо, що в часах Грецької Олімпіади змагунів натирали оливою. Нині кожний мешканець Олімпійської Оселі знайде у своїй кімнаті кусник мила Пальмоліве, до якого виробу вживають багато оливкового ліку. Це мило вживають олімпійські змагуни так загально, що з 12.000 кусків не лишилося вже ні сліду, так, що мусіли подбати про новий запас.

3 кіна.

Кіно „Касіно“: „Візьми моє серце“, „Кідапері“.

Перша з цих фільмів відомою співачкою Гітою Альпар, це оперетка на тему ролі славної Дібаррі — великої оборонниці бідних, а яких вона вийшла. Гарна декорація та костюми, кілька сперових арій, — ось і все. Друга легка комедія кучо американська: про те, як перевозять контрабандою дитину із Зауш. Держави до Мексики. Катастрофи, небезпеки, стріли, напади, хитрощі, але в цьому всьому і веселі сцени.

Кіно „Коперник“ і „Марусенька“: „Малі герої“, „Адіє“.

Перша це історія великої мільонерки, яка всі свої гроші витрачає на свого улюбленого пса, не признаючи ніяких кривавих. Криваві хотіли перевернути її майно і на підставі її безглуздя учинили посадити її до дому бжезвілля. Тимчасом вона несподівано з'являється. Нею опікується бідна родня у тому самому місті, де вона живе і поліція та детективи довго не можуть її віднайти. Інтрига цієї фільми збудована дотепно і вся історія має неодику веселу та зворушливу сцену. Головну роллю грає знаменита артистка, поруч неї кілька артистів теж дуже добрих. Друга фільма „Адіє“ це довга сентиментальна історія пари закоханих, зовсім „неск'юва“, що нагадує банальну повість.

ДИВОГЛЯДИ.

КЛІНКА ДЛЯ САМОВБИВНИКІВ.

Епідемія самогубств досягнула в Японії такі розміри, що уряд був приневолений відкрити окрему клініку для самовбивників. Директором цієї клініки є д-р Ріносукі Когаяші, якого називають у Токіо „спеціалістом від самогубства“. Його головним завданням є те, щоб зговорювати кандидатів на самовбивників. Д-р Когаяші має вже деякий досвід у цій справі. Найкраще він знається він на „шиншу“ це значить любовних самогубствах. Д-р Когаяші веде теж окремі курси для лекторів, які виступають у цілій країні про паганду проти самогубств. Остров Ошіма, де є вулкан Мігара Ема замкнули для туристів, бо тут вулкан кидає до кратера закохані пари. Улюблене місце самовбивників у Токіо — це Гісе, найвища будівля японської столиці. В 1931 р. кинулось із даху цієї будівлі 18 чоловіків і 7 жінок. В 1932 р. — 22 чоловіки, 14 жінок, в 1933 р. — 25 осіб, в 1934 р. — 16, в 1935 р. — 20. Тепер береже цей будинок в день і вночі поліція, а на даху поставили високу дротяну огорожу. Цього року ще ніхто самовбивник не продерся на дах.

ОЛЕНЬ НАПАВ НА АВТО.

В Семигороді трапився такий випадок. Один автомобіліст, що їхав уночі, побачив раптом у світлі свого рефлектора оленя. Олень стояв посереді вулиці не почувуючи небезпеки та зовсім не мав наміру втікати. Щоби приневолити оленя зійти з дороги, погнав шофер свої рефлектори. Наслідок був такий, що олень заатакував авто і рогами розторочив холодильню. Щоби виминути диких нападів, шофер залучив задній біг і віхаа до придорожного роза. Шофер тепер покинув оленя, урадований успіхами свого нападу, поїхав бою. Із одного рога, що його олень стріляв при нападі, пізнали, що це був величезний шестирічний самець. Авто потерпіло притім теж чималі шкоди.

Всячина.

БОРІТЬБА З БЕЗДОМНИМИ СОБАКАМИ.

Вже більше як рік ведеться у Стамбулі загляжна боротьба з бездомними собаками, що стали правдивим нещастям. Після трьох, вистрілюють, вивозять, однак їх скільки не тільки не зменшилось, але подезросло. Виявилося, що ця нещадна „песяча підмога“ прийшла з тракійської провінції. Хоч воно видається дивним, але притягаючою силою є тут обильність відпадків і безчисленні закамарки. Щоби не допустити до дальшої інвазії собак порозставляли при міських мурах живолупів, які мали вилуповувати зайців. Одного вечора скоїлась при міській мурі жаклива подія. Зголоднілий і здичавілий пес напав на живолупа. Хоч живолупові вдалося застрілити собаку і положити трупом ще кілька собак, якіні знеможений перевагою напасників, намагався схоронитися на мур. Однак це йому не вдалося і собаки роздерли його під міським муром на дрібні куски.

